

Een en ander

door Gerrit Komrij

De overheid bemoelt zich met kunst, luider dan ooit tevoren, maar de kunst weet nog altijd van niets. Het beschikbaar gestelde geld gaat voor het grootste deel op aan waardevaste salarissen van een epidemisch groeiend leger kunstvormers en kunstambtenaren; aan besmettelijk werkende creativiteitscentra waarin deze kunstmoedertjes zeten en hun tijd verdelen tussen het slijten van schijnkunst en het treiteren van kunstenaars; en aan campagnes die tot doel hebben de kunst te verlagen tot 'n nuttige vrijetijdsbesteding. Tot zover wat het geld van de overheid betreft. En de ideeën van de overheid? De overheid heeft door en door treurige ideeën.

De minister van CRM, Tii Gardeners, huldigt de volgende opvattingen:

- 1) Kunstzinnige vorming is een middel tot maatschappelijke bewustwording.
- 2) Kunstzinnige vorming moet ten dienste staan van een zinvolle tijdbesteding.

Ik citeer haar eigen woorden. *Opvattingen* kun je 't nauwelijks noemen. Het zijn de holle praatjes van een cultuurbolsjewiek en de juffrouw van de naalles, in één persoon verenigd. Ze verlaagt met deze clichés de kunst en de creativiteit tot iets *nuttigs* en tot middelen om de algemene verveling te verdrijven.

De overheid dient zich niet uit te laten over het *nut* van de kunst. De kunst is haar eigendom niet. Ze heeft niet het *recht* er, met voorbijgaan van de kunstenaars, de hoer van het vulgus van te maken. De kunst is geen zaak van vormingswerkers en ambtenaren, maar *alleen* van kunstenaars. De overheid dient er, in de grootst mogelijke bescheldenheid, op toe te zien dat de kunstenaars niet verhongeren — verder niets. Zolang haar bemoelenis slechts het creëren van een kader geldt dat tot dagelijkse taak heeft de kunstenaars te bemoederen, te vernerden en als tweederangs burgers te behandelen, past het haar niet te spreken van een *kunstbeleid*.

Door zulke hartverscheurende gemeenplaatsen als 'maatschap-

pelijke bewustwording' en 'zinvolle tijdbesteding' van stal te halen, bemoelt de minister zich met de *inhoud* en de *functie* van de kunst. Daar ligt, evenwel, haar bevoegdheid niet. Haar bevoegdheid, haar *taak* is het, om de kunstenaar een volwaardige plaats te geven naast andere onderdanen en om de kunst in bescherming te nemen tegen de barbarij. Ze dient voorwaarden te scheppen om de kunst niet ten prooi te laten vallen aan commercie, platheid en gezond volksgevoel. Dát alleen mag haar streven zijn. Door haar plebejische opvattingen maakt de minister juist de kunstenaars belachelijk en verklaart zij zich *een tegenstander* van kunst.

Die afkeer van kunst, dat likken van het geestelijk lompenproletariaat is geen exclusieve eigenschap van 'n CDA-minister. Het is algemeen.

De gemeente Schiedam, die in achterlijkheid wedijvert met Staphorst, bood ons hiervan de laatste weken een even lachwekkend als stompzinnig voorbeeld. De PvdA-wethouder van stadsontwikkeling en milieuzaken Cris Zijdeveld verklaarde in dat jenevernest de oorlog aan het Stedelijk Museum. Hij stelde voor om de complete kunstcollectie te verkopen en van het Schiedamse museum een „cultureel centrum“ te maken.

Wat beweert deze Zijdeveld? NRC/Handelsblad van 14 maart citeert hem. Hij heeft, zegt hij, een hekel „aan elitaire instellingen waar het publiek zich kan vergapen aan dingen die ze mooi moeten vinden omdat vele generaties die al mooi vonden of omdat de deskundigen het vonden“. De muilezels aan de macht!

In zijn proletarische ijver om de kunsttempels te slechten droeg hij het museum op een expositie in te richten over... warmte-isolatie!

't is ongelooflijk!

En het is niet zomaar de particuliere mening van een platte populist die vindt dat Mozart best met de vuilnisbak meemag omdat hij zelf zo mooi de Internationale op een trekharmonika speelt en omdat zijn kiezers zich tóch 't meest

voelen aangetrokken tot Corry en de Rekels, nee, hij wordt bijgevalen door twee bestuursleden van de afdeling Schiedam van de Partij van de Arbeid, de secretaris Hans Bakker en de penningmeester Hans Konings. Ze willen het fonds dat voor het museum bestemd is besteden voor „een aantal wijkcentra“ en voegen er, in een opperste bevestiging van socialisme, aan toe: „Het verdient flinke twijfel of het museum, indien het commercieel zou moeten werken, een lang leven beschoren zou zijn.“

Deze roote aanhangers van het vrije ondernemerschap, deze uitdragers van de meest banale utiliteitsgedachte kijken ons vanaf twee portretten in het Algemeen Dagblad van 20 maart aan: keurig geknipte jonge leeghoofden, met modieuze brillen en openstaande *Second Life*-overhemden. Echt *frisse* jongens. De vlotte welzijnsmanagers van vandaag. Beleidsnota's, dat is het enige wat ze ooit lezen.

Verlos ons van zulke socialisten!

De uitlatingen van deze geestelijke muilezels, deerlijk gestimuleerd door de jenever, vormen een dieptepunt in het linkse denken over kunst. Warmte-isolatie in het museum? Alle elitaire schilderijen de deur uit!

Wat zouden we ons immers druk maken over *schilderijen*, als ook de heer Blindeman uit Kijk-in-'t-Jat, die trouw zijn contributie aan de partij betaalt, op een houten klomp een mooie zonsongang fabriceert? Wat moet een arbeider met kunst, zolang hij geen dubbele ramen heeft? Daar komt het op neer.

Voor Schiedam was honderd jaar socialisme - vergeefs. Daar voeren, als het om kunst gaat, de onvruchtbare kunsthaters, de vlotte bolsjewieken het woord.

Het domein van de kunstenaar is de vrijheid, en dat domein wordt door dit soort boekhouders met argwaan bekeken. Vrijheid, genot, verlangen, kwaliteit, het zijn allemaal overbodige, zelfs *stuitende* zaken voor deze dorre, platvloerse gevangenen van eigen domheid.